

Методи і форми екологічного виховання

Тези розглядають основні поняття екологічного виховання, методи дослідження та проблеми, які має вирішувати педагог. Аналізуються різноманітні форми і засоби екологічного виховання.

Slobodianiuk O. R. (Odessa, Ukraine)

METHODS AND FORMS OF ENVIRONMENTAL EDUCATION

Abstract consider the basic concepts of environmental education, methods of research and problems, which must be solved by the teacher.

Екологічне виховання – тривалий багатофакторний цілеспрямований процес формування екологічної культури. Наслідком екологічного виховання людини є формування мотивів, потреб, звичок цілеспрямованої екологічної поведінки та природоохоронної діяльності, здорового способу життя.

Засадою екологічного виховання студентів виступає екологічно зорієнтована педагогіка. Вона містить у собі принцип природовідповідності, екологію соціального середовища, екологію внутрішнього світу людини, екологізацію навчання та виховання.

Ідея принципу природовідповідності в педагогіці належить Я.А. Коменському, який вважав, що людина – частина природи, яка живе за її законами. Якщо у природи все відбувається розумно і доцільно, то й процес виховання та навчання треба будувати природовідповідно. Щоб навчання було не тільки приємним, але й ґрунтовним, необхідно “дотримуватися визначеного порядку і послідовності у передачі знань із суворим урахування вікових особливостей дитини, її інтересів, психіки в цілому.”[1]

Екологія соціального середовища є наступним компонентом екологічноорієнтованої педагогіки. Соціальне середовище може бути

внутрішнім та зовнішнім. Внутрішнє охоплює передусім родину і середовище навчального закладу. Зовнішнє – суспільство, у якому живе людина. Однак, несприятливі сучасні економічні, політичні, соціальні умови в країні не сприяють створенню гуманного суспільства. На цей процес ми вплинути неспроможні, що не можна сказати про внутрішнє середовище.

Екологія внутрішнього світу людини пов'язана з вихованням високоморальної особистості, екологічної свідомості, екологічної культури, екологічного мислення. Екологічну свідомість можна визначити як сукупність знань, уявлень людини про її взаємини, взаємозв'язки, взаємозалежності, взаємодії зі світом природи. На цій основі формується відповідне позитивне ставлення до природи, а також усвідомлення людиною себе як її частини.

Серед глобальних проблем людства першорядного значення набули в наші дні проблеми екології. Екологія – це наука про відносини рослинних і живих організмів та створених ними співтовариств між собою із довкіллям.

Під впливом продуктивної діяльності людини на нашій планеті розвиваються процеси, що погіршують середовище життя живих організмів, згубно впливають на здоров'я людей. Деякі такі процеси через необоротність переростають в екологічні катастрофи, їхні наслідки можуть проявитися в різних регіонах Землі в будь-який час, тому що все в природі взаємозалежно. Ніхто, ніколи не може почувати себе в безпеці, якщо десь кимсь порушується природна рівновага, завдається шкода біосферні, забруднюється довкілля. Людина повинна усвідомити, що вона частина природи, що при її знищенні, вона знищує себе.[2]

Провідним принципом сучасної педагогіки є принцип гуманізму. Гуманізація освіти згідно з програмою «Освіта» складається з утвердження людини як вищої соціальної цінності, при найбільш повному розкритті її здібностей і задоволенні різноманітних освітніх потреб, забезпеченні довкілля, суспільства, природи. Отже, виховання і навчання повинне будуватися з урахуванням індивідуальних здібностей людини, можливостей,

інтересів, що виступає одним з напрямків реалізації принципу природовідповідності виховання і навчання.[3]

Юнацький вік ,тобто студентський ,спонукає до пошуку гармонії у світі природи. Сутність педагогічної стратегії для цього віку полягає в стимулюванні такої інтелектуальної діяльності студентів, у якій на світоглядному, абстрактному рівні формуються педагогічно бажані зв'язки в індивідуальній картині світу.

До методів формування суб'єктивного ставлення до природи належать; метод екологічної ідентифікації ,метод екологічної емпатії, метод екологічної рефлексії.

Відомо, що виховні й освітні процеси тісно взаємопов'язані, взаємозалежні, здійснюватися окремо не можуть. З огляду на це, до змісту навчання з різних предметів університетського курсу логічно включити екологічні знання. У такий спосіб будуть вирішені два завдання - озброєння студентів знаннями в галузі екології і формування екологічної культури. Предмети як природничого, так і гуманітарного циклу, повинні бути екологічно орієнтовані. Під час їхнього вивчення вибираються для розгляду ті питання екології, що відповідають змісту того чи іншого навчального предмета.

Литература // References

1. Глушкова Н. Психологія і педагогіка вищої школи. – Дніпропетровськ.: «Економіка», 2006. – 41 с.
2. Львовичкіна А. Основи екологічної психології.- Київ.; МАУП, 2004.-117 с.
3. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – Київ. ;«Вища школа», 2007. – С. 29-38